

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

Listi slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States, etc.
Issued every day except Sunday
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 152. — ŠTEV. 152.

NEW YORK, FRIDAY, JUNE 30, 1922. — PETEK, 30. JUNIJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

VELIKA STAVKA ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV

V SOBOTO, OB DESETIH ZJU TRAJ, BO ZASTAVKALO 400 TISOČ USLUŽBENCEV V ŽELEZNIŠKIH DELAVNICAH IN NADALJNI TISOČI BODO SLE DILI. — URADNIKI SO MNEJNA, DA BO MOGOČE VZDRŽATI PROMET. — PROTEST PROTI SKRČENJU PLAČ

New York, 28. junija. — Uradniki zveze izvrševalnih načelnikov železnice sklicali za danes zjutraj konferenco v svojem glavnem stanu na št. 61, Broadway, da se posvetujejo o ultimatu zvezanih železniških delavskih organizacij, ki ne predstavljajo po mnenju vseh nič drugega kot izjavo, namena, da bo v soboto zastavkalo v celem 750,000 mož.

Brzojavka, naslovljena na Thomas de Witt Cuylerja, ki načeljuje zvezi, je prišla malo pred otvorjenjem konference od Bert Jewella, načelnika železniškega departamenta Ameriške delavske federacije. Jewell je v brzojavki zahteval razveljavljanje ali ignoriranje povelja železniškega delavskega sveta, tikajočega se skrčenja plač, sklicanje konference z zastopniki unij, ki naj bi se vršila takoj, zopetno uveljavljanje prejšnjih delavskih pogojev ter odpravo kontraktov s katerimi so dajale železnice gotova dela podjetnikom, stoječim izven pravo-sodja železniškega delavskega sveta.

V te zahteve se ne bo nikdar privolilo, kot so izjavili železniški uradniki in vsled tega so se lotili razprav za idejo v glavi, da je stavka neizogibna.

Medtem pa se je glasovanje unijskih članov glede stavke hitro bližalo svojemu koncu. Glasi se da, je pretežna večina ljudi glasovala za stavko.

Poročila iz Chicaga od koder se je središče boja železniških uslužbencev premaknilo v New York, javljajo, da nadaljuje generalni komitej unij uslužbencev v železniških delavnicah s svojimi sestanki, da sestavi program za stavko.

Chicago, Ill., 29. junija. — Chicago Tribune poroča danes, da je bilo večeraj zvečer izlano v Chicagu povelje na stavke, ki se tiče 400,000 uslužbencev v železniških delavnicah po celem deželi in ki se bo pričela ob desetih zjutraj, dne 1. julija.

Chicago, Ill., 29. junija. — Danes se je objavilo tukaj naslednje: Prvi korak v nameravani stav-

ki uslužbencev železniških delavnic v protest proti odločitvi delavskega železniškega sveta Zdr. držav je bil storjen, ko je v pretekli noči razposlal J. W. Kline, predsednik mednarodne bratovščine kovačev, pomagavcev in drugih brzojavke, v katerih se daje članom organizacije polnomoč, da prekinijo z delom v soboto, dne 1. julija, od desetih zjutraj.

Vključeni so tudi delavci v tovornih Pullman vozov. Preteča stavka je napravila soboto enim najbolj pomembnih dni v svetu železničarjev in železnice. Dne prvega julija bo namreč uveljavljeno skrčenje tovornih prevoznih pristojbin v znesku \$400,000,000, katero skrčenje je odredila Meddržavna trgovska komisija, a obenem tudi 135 milijonov dolarjev znašajoče skrčenje plač železniških uslužbencev, katero je odredil železniški delavski svet Združenih držav. Samo plače uslužbencev v železniških delavnicah se je skrčilo na \$60,000,000.

Železniški uradniki pričakujejo, da bodo izdana po zaključitvi štetja glasov v Detroitu še nadaljnjia povelja na stavka in sicer za delavce na proгах.

Kljub preteči stavki uslužbencev v delavnicah in na proгах so uradniki mnenja, da bo mogoče vzdržati promet, ker niso pri skrčenju plač prizadeti štiri velike bratovščine ter nadalje premikati in organizacija brzojavnih uradnikov.

Stavka uslužbencev v železniških delavnicah je protest proti skrčenju plač in razveljavljanju sedanj obstoječih določil od strani železniškega delavskega sveta ter proti navadi železnice, da dajejo svoja dela privatnim podjetnikom, ki ne spadajo pod pravo-sodje delavskega sveta. Delavci na proгах so glasovali le glede skrčenja plač, od katerega so prizadeji.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

RAZVALINE V HERRIN. ILL.

Slika nam kaže, kjer so se vršili boji med irskimi majnarji in skebi v Herrin, Ill. Na čelni v okvirju je col. W. E. Swanson, poveljujoči častnik illinojskega regimenta, ki je bil mobiliziran v Chicagu ter satal povelja za odhod v Herrin.

PREDSEDNIK ZA KONEC ANTRACIT. PREMOGARJI OSTRI BOJI DIVJAJO PO VSEJ IRSKI

Administracija pripravljena s silo izvesti rešitev, če ne bodo dosigli nobenega dogovora.

Washington, D. C., 29. jun. — Predsednik Harding je prevzel posebno poveljstvo nad aktivnostmi vlade, da se napravi konec stavki premogarjev.

Razposlal je pisma in brzojavke zastopnikom United Mine Workers ter zastopnikom bituminoznih in antracitnih delodajalcev, v katerih se jih oficijelno vabi na konferenco v Beli hiši v soboto zjutraj, ob desetih.

John L. Lewis, predsednik U. Mine Workers in voditelj stavke, se je osebno oglasil pri delavskem tajniku Davisu ter sprejel povabilo v imenu stavkajočih premogarjev.

Pričakovati je, da se bo štiri in dvajset okrajnih predsednikov United Mine Workers obenem s tremi eksekutivnimi uradniki vdeležilo konference in poleg tega še ravnotako veliko število delodajalcev.

Iz predsednikovega povabila je razvidno, da ne namerava vsiliti članom konference nobenega osebnega načrta, katerega je mogoče pripraviti za uravnavo stavke. Predsedniku Lewisu in okrajnim predsednikom je pisal:

V soglasju z zadnjo neformalno razpravo vabim s tem oficijelno vas, da se sestanete z menoj v eksekutivnih uradih Bele hiše v soboto, dne 1. julija ob desetih zjutraj na konferenco, na kateri se bo skušalo ugotoviti metode, na temelju katerih bi bilo mogoče prirediti s pogajanj za uravnavo premogarske stavke. Povabila sem tudi poslal drugim okrajnim predsednikom ter prizadetim zvezam bituminoznih in antracitnih operatorjev.

Če bodo mogli priti delodajalci in premogarji na temelju svojega lastnega načrta, bo predsednik Harding zadovoljen, a v slučaju, da ne bodo mogli priti do dogovora, ki bi neposredno napravil konec stavki, bo ustajal pri razmišljanju o kompromisnem načrtu. Če se bo izjalovil tudi ta kompromisni načrt, bo pripravljena v tek vladna mašinerija, da kontrolira položaj.

Predsednik Lewis se je posvetoval s tajnikom Davisom skozi dve uri, nakar je Davis odhitel v Belo hišo ter se posvetoval s Hardingom skozi eno uro.

Optimizem je sledil konferenci med predsednikom J. L. Lewisom ter predsednikom Hardingom.

Wilkesbarre, Pa., 28. junija. — Razpoloženje optimizma kot ga ni bilo opaziti izra prekinjenja obratovanja dne 1. aprila, je prevladovalo danes po vseh antracitnih pokrajinah Pennsylvanije.

Upalne novice glede konference med John L. Lewisom, ki so imele za posledico takojšnjo prekinjenje sej antracitnega generalnega mezdnege komiteja ter opustitev načrtov za neposredno izpremenitev prekinjenja obratovanja v dejansko stavko, so napolnile vse ljudi, zaposlene v antracitnih premogovnikih z upanjem, da bodo nazaj v rovih sredi julija meseca, če ne že prej.

Kmalu potem, ko je mezdni komitej zaključil svoja razmišljanja se je tozadevna novica razširila po celem okraju ter izpremenila mrkosti treh mesecev nezaposlenosti v veselje in radost. Številne veselice so se vršile tekom preteklega večera in nadalje se ne namerava vzdržati danes zvečer.

Tomaž Kennedy, predsednik splošnega mezdnege komiteja, je izjavil, da je pričakovati neposrednih razvojev tako v industriji mehkega premoga kot v oni trdega na temelju konference Lewisa s predsednikom Hardingom ter drugimi vladnimi uradniki.

PARNIK NA SKALI.

Newport, R. I., 29. junija. — Parnik "Providence", ki se je nahajal na poti iz New Yorka v Fall River, je nasledel na višini pri Fort Wetherell na skalo. Potnike se je spravilo ob devetih zjutraj tukaj na kopno. Nikdo ni bil poškodovan. Parnik je nasledel danes zjutraj ob treh in sicer s tako silo, da je prišel za celih sto čevljev na skalo, predno se je ustavil. Na krovu je bilo 281 potnikov.

PRODAJA PIVOVARNE.

St. Louis, Mo., 29. junija. — Naprave William J. Lemp Brewing Co., najstarejše in največje pivovarne v deželi, so bile prodane na javni dražbi za \$588,500. Vrednost posetva se je cenilo na pet milijonov dolarjev.

Na Irskem so izbruhnili boji med republikanskimi četami ter nerednimi. — Redne čete so zmagale

Dublin, Irska, 28. junija. — Izja jutranje zore se vrši oster boj med rednimi irskimi republikanskimi četami ter nerednimi katerim poveljuje Rory O'Connor, pri čemur gre za posest nerednih irskih republikanskih čet. Domneva se, da bodo izgube precej velike. V boju se uporablja eksplozivne avtomobile možnarje in strojne puške. Nekako 700 mož se nahaja v boju na strani vlade in ropotanje strojnih ročnih pušk spremljajo eksplozije bomb ter strel iz dvanaeststuntnih kock artilerije.

Orange Hall, katero so zasedli ustaši kot pribežališče za katoličke iz Belfasta, se je tudi napadla. Časnikarji ne smejo v bližino bojne črte. Ob poldevetih zjutraj se je bitka še vedno vršila naprej. Bakrena kupola na Four Courts je bila razdejana in ambulanec odvažajo neprestano ranjene.

Posadka v Four Courts je odgovorila odločno na ogenj napadalec ter se ni hotela udati.

London, Anglija, 28. junija. — V nekem sporočilu iz Dublina na Evening Standard se glasi, da so se ustaške čete pod Rory O'Connorem umaknile. Ustaška posadka v Fowler Memorial se je baje udala vladnim četam.

Belfast, Irska, 28. junija. — Brežična brzojavna sporočila, ki so dospela malo pred polnočjo iz Dublina, izjavljajo, da se boji še vedno vrše. Kljub silnemu streljanju se vendar domneva, da je bil ubit le en mož.

Dublin je bil ločen od Belfasta, v kolikor pride v poštev telefon, a brzojavna zveza obstaja še vedno.

ŽENSKA KOT SENATOR.

Milwaukee, Wis., 29. junija. — Demokratje iz Wisconsin so postavili kot svojo kandidatinjo za urad zveznega senatorja Mrs. Ben C. Hooper. Ona zahteva, naj se predloži suho postavbo državljanskemu glasovanju.

ADMIRAL KLINE UMRL.

Bound Brook, N. J., 29. junija. — Tukaj je umrl pod-admiral George Kline v starosti 58 let. Bil je sin nekega nemškega grocerja v Flemington, N. J. ter je služil 35 let v zvezni mornarici.

MORICI RATHER NAU ARETIRANI

NEMŠKA VLADA IMA BAJE V SVOJIH ROKAH VSE, KI SO SE VDELEŽILI ATENTATA. — BOJ PROTI MONARHISTOM OSTREJŠI. — SOCIJALISTI ST VORILI ENOTNO FRONTO. — RABUKA V BAVARSKEM PAR LAMENTU. — DEMONSTRANTI IN POLICIJA.

Berlin, Nemčija, 29. junija. — (Poročilo Ass. Press.) — Policija je danes uradno izjavila, da so umorili nemškega zunanega ministra Rathenaua sledeči: Ernest Werner Tchow iz Berlina ter Fischer in Knauer iz Meklenburga.

Policija je prepričana, da se omenjeni trije še vedno nahajajo v Nemčiji, ker nimajo dovolj sredstev, da bi ušli čez mejo. Njihov avtomobil so našli v neki garaži v zapadnem delu Berlina ter so jih tudi po avtomobilu identificirali.

Policija ima popolen opis vseh treh. Tchow je star enindvajset let, ostala dva pa po petindvajset. Knauer je bil član Kappovega štaba začasa Kappovega puča.

Tchow je odpotoval v nedeljo iz Berlina, ostala dva sta pa odšla v ponedeljek v severno smer. Aretiranih je bilo veliko oseb, o katerih domneva policija, da so vedele za zaroto.

London, Anglija, 29. junija. — Soglasno z nekim poročilom na Central News agenturo iz Berlina so bili aretirani morileci nemškega ministra za zunanje zadeve, dr. Walter Rathenau.

Berlin, Nemčija, 29. junija. — V bližini Frankfurta an der Oder, petdeset milj od Berlina, je bil soglasno s policijo aretirani šofer avtomobila, ki je vozil preteklo soboto atentatorje, ki so umorili nemškega ministra za zunanje zadeve, dr. Rathenau. Obenem je prišla policija tudi lastnika dotičnega avtomobila.

Berlin, Nemčija, 29. junija. — Policija je objavila uradno obvestilo, da so morileci inozemskega ministra neki Ernest Werner Tchow iz Berlina, Fischer, alias Vogel iz Saske in Knauer, alias Koerner iz Meklenburške.

Vsi aretirani so baje člani monarhistične zveze Konsul ter prejšnji člani brigade stotnika Ehrhardta, ki je nameraval pred dvema leti strmoglaviti vladno predsednika Eberta in kojega ime se je imenovalo v zvezi z umorom ministra ter voditelja Centruma, Erzbergerja.

Berlin, Nemčija, 29. junija. — Boj predsednika Eberta ter kancelarja Wirtha za neoporečno avtoriteto berlinske zvezne vlade se bo pričel danes s sestankom ministrskih predsednikov vseh nemških držav, ki hočejo razpravljati o položaju, ki se je razvil na temelju zavrtnega umora zunanega ministra, dr. Rathenaua.

Konferenca se bo v prvi vrsti pečala s postavbo za obrambo republike, katero je predlagala zvezna vlada. Gre pri tem za določbe, katere naj bi se za stalno vtelesilo v zakonik naroda in potom katerih naj bi dobila vlada orožje, da se uspešno bori proti monarhističnim kovarstvom.

Namen, da se ustvari tako postavbo, je obstajal že pred umorom dr. Rathenaua ter je bil osnutek vsled tega dogodka hitrejši odoben od kabineta. Sprejem odredbe je odvisen od dvotretninske večine v državnem zboru, ker je vsled številnih določb potreben amandment k ustavi. Vsebinska predloga ni bila dosedaj še objavljena.

Zagovorniki odredbe, med katerimi igrajo tri radikalne stranke ter socijalni demokratje glavno vlogo, so mnenja, da se bodo morale vršiti nove državno-zborske

volitve, če predloga ne bo sprejeta v zbornici.

Medtem pa skuša vlada udeležiti določbe predsednikovega dekreta, katerega se je izdalo v glavnem, da se zadosti potrebam sedanjega položaja. V svojem bistvu je to neke vrste obsedno stanje, ki je dosti prožno, da lahko vzame vlada položaj v roke, dokler ne bo sprejeta predlagana postavba za obrambo republike.

V že itak zmedeni položaj so posegle sedaj še nemške strokovne organizacije, ki obsegajo dvajset milijonov mož ter so ojačene od večinskih neodvisnih socijalistov ter komunistov. Te organizacije stopajo pred vlado z zahtevami tako različne vrste, da je prišla vlada v resne neprijetnosti v svojih odnosih s posameznimi nemškimi državami.

Berlin, Nemčija, 28. junija. — Med ljudmi, ki so demonstrirali zastran umora Rathenaua in med policijo je prišlo večeraj v Darmstadtu do hudega spopada. Demonstranti so vdrli v stanovanje poslanca dr. Osanna ter ga pretepli.

Policija se je morala poslužiti grožja. Oddanih je bilo več strelčev česar posledica so bili trije mrtvi in petindvajset ranjenih. Nadalje je razburjena ljudska množica napadla uredništvi dveh monarhističnih listov ter razbila vsu opremo.

Tudi v Karlsruhe na Badenskem je prišlo do velikih nemirov.

Burni prizori so se odigrali večeraj v bavarskem deželnem zboru.

Vsi socijalisti so zapustili zbornico v protest proti vsenemskim govorom, ki so odločno kritizirali Ebertove odloke glede varstva republike.

Ministrski predsednik grof Hugo eerefeld je rekel, da se Bavarska ne bo brigala za Ebertove odloke, ker so preveč enostranski.

ROSSI MORA DANES UMRETI.

Ossining, N. Y., 29. junija. — S solzami v očeh je trdil Michael Rossi, ki mora umreti danes zvečer v električnem stolu v Sing Singu, da je ustrelil Antona Orlando iz Tuckahoe v samo-obrambi ter ni hotel vrjeti jetniškimi paznikom, ko so mu povedali, da ni hotel-governor Miller upoštevati njegove prošnje za izprememitev smrtni obsodbe v do-smrtno ječo.

Mož, ki me je napadel, je bil veliko mlajši od mene, — je rekel. — Moral sem se poslužiti orožja v samo-obrambi. Dejstvo, da je živel v moji hiši skozi leta, kaže, da nisem gojil nobenega sovraštva do njega.

Pozor!

Sorodnike in znance je zopet mogoče dobiti iz starega kraja.

ker je bila dosedanja postavba (triprocentna kvota) podaljšana za nadaljni dve leti. Dobiti sorodnike in znance iz kraja imajo prednost ameriški državljani in oni, ki imajo prvi papir. Kdor želi dobiti koga iz starega kraja, naj nam piše za pošnjo; točna in solidna poštebna jamčena.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street :: New York

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDEKEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo sanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:			
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.			
300 kron	\$ 1.20	1,000 kron	\$ 3.30
400 kron	\$ 1.60	5,000 kron	\$ 18.50
500 kron	\$ 2.00	10,000 kron	\$ 36.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.			
50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$ 26.00
100 lir	\$ 5.40	1000 lir	\$ 51.00
300 lir	\$ 15.60		

Za pošiljave, ki presegajo znesek dvajsetisoč kron ali pa zvečisoč lir dovoljujejo po možnosti še poseben postop.

Vrednost kronam, dinarjem in lirem se da stalna, menja se večkrat in nepriljubljeno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poselni denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

(Advertisement)

(Advertisement)

Vladimir Levstik:

VIŠNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

"Zato, ker ni moj", se je odre-
zal študent nesramno. "Petkrat
sedem je petinideset, ne osem-
indvajset, gospodična; kadar po-
berete svoj robec, napravite si
voz, da ne pozabite."

"Kakšen kavalir pa ste!" je
vzkliknila punica, tresoč se od
gneva. "O, kar se tiče ure, je
stvar drugačna; Gvidon vam ni
povedal vsega. Zastran mene, pra-
vi mama, bi ura lahko bila, saj
jo plačamo, in Gvidon je osel, ki
le nazaj; živ krst ga ne bi po-
grešal. Ampak, je dejala, nerod-
no je s tako slabo oblečenim in-
struktorjem; kakšna zadrega, če
bi prišel grofu pred oči. Mi sme-
ni ljudje, Rovah pa ne ponaša
bontona, in še prekratke hlače no-
si v nameček; kar precej bi ga
odslavila, če bi Gvidon ne bil ta-
ko zabit." In zaničljivo ga je oči-
nila z očmi po nogah.

Instruktor je prebledel.
"Vaši računi so napačni, gos-
podična Silva," je dejal s pikrim
glasom, "napravite jih še enkrat,
o hlačah pa bonton prepevduje
govoriti. Klanjam se!"

Odsel je z najlepšim plesnim po-
klonom, kakor bi hotel dokazati,
da mu bonton ni tuja reč.
"Tak preslabo sem oblečen",
je mrmral po stopnicah, stiskaje
pesti in škripaje z zobmi. "Pa
moja lepa salonska suknja po naj-
novejši studentovski modi, s škri-
ci, ki segajo doli do meč! Za se-
demdeset kron me tirja vražji
krojač, in ni dovolj dobra zanje
in za njihovega piškavega gro-
fa.... Počakaj, zalega," je škri-
tal v zobni še na ulici, "saj pri-
de dan, ko te bom brcal s to svo-
jo nogo v prekratih hlačah, vse-
mu bontonu v posmeh!"

Ze zdravniški bil obrnil hrbet
bahačem, ali denar in večerja sta
bila vredna vpoštovanja; rajši
je gohtal poper, katerega mu je
natresal, zdaj ta, zdaj oni, ter pe-
stoval sovraštvo v svojem sren-
tolažcu se s prerokami "sodnje-
ga dne". Trombe teh obetov so
grmele nekada ob njegovi zibelki,
njih glas ga spremljal vso trnje-
vo pot iz nižine; samo da se izkop-
lje iz bede ter stopi gospod med
gospode! V eni roki prapor, v
drugi bojni rog, pozove svoje
iz njihovih smradnih dupel ter
zmele silo zlatega teleta magari
v dimu barikade.... Te sanje so
mu dajale krila in rastle okrog
njega kakor stena, sredi katere je
živel, obšen vslez žalitvam, vzle-
tlaki svoj in sam.

Škodoželjno je premišljal, ka-
ko sili tudi vrvišeni Smučiklas na
treh pred visokim gostom na-
šega mesta in se pripravljala za to
poklonitev kakor za svet obred.
"Vse mesto je ob pamet; nova
kuza je prišla in prepojila zrak s
svojim strupom. Kar procesija se
dela za njim! Prvi je šel Pohlín,
za njim rine ta, in ostali, ko vidi-
jo Smučiklasa, mu bodo sledili
kakor čreda ovnu...."

Lahko si je mislil, zakaj ga je
gledala gospa tako postrani, ko
je šla včeraj skozi sobo; razumel
je, kaj je zamrmral neslani Egon,
ki je prejle vtrklil glavo skozi
vrata! Verniki se prevzemajo od
glorije svojega malika; sužnji
navzgor, hočejo biti sami grofje
navzdol. Mari je njih zgodovina
kaj drugega nego petolinizstvo
in trinoštvo, klečanje pred veliki-
mi in teptanje po malih iz veli-
ke v vek?

"In vendar," je pomišljal štu-
dent, "prenaglo jih je popadlo;
stavim, da copra njihov grof."
Z zaničljivo skriljenimi usti
se je oziral po mestu; in sam mu-
zej nadvojvodskih ulic, patrio-
tičnih spomenikov in znakov čeče-
nja do vladarske hiše!

"Kdo bi slutil, da so pri nas
ljudje, ki upajo vzdigniti to sv-
jet na punt? Orla vžremo v mu-
stne hiše, v stolnici bomo zvoni-
li plat...." Še jaz sanjam, da
bo enkrat kaj bi bilo življenje
brez te obljube? Ali ti ljudje nas
sami razpno na križ; da, če bi
cesar proglasil revolucijo ter jih
podil z žandarji na barikade in bi
se gonili policijski psi s trikolo-
rami okrog vratu, ali pa, če bi jih
vsaj grof povabil, naj stopijo v
zaroto!"

Nekaj mu je govorilo, da bi ta

človek zmogel vse; deseterno je
zameril Smučiklasu, da ga noče
pustiti v njegovo bližino; videl bi
ga vsaj mimogrede, vsaj toliko,
da si zapomni obraz! Radoved-
nost, s katero je pasel misli okoli
grofa, je dobivala vse znake stra-
sti.

"On da bi ne bil nevaren Vi-
di?" je mahal v ponedeljek po-
poldne, klateč se z Rožmarinom
okrog Pohlínove hiše. "Oče je
gotovo ne brani, češ, morda pa de-
zastuži križce. Pa tudi brez križ-
ca je čast; še vzeti mu je ni treba,
samo da se zabava z njo. Stara je
reva in trepete pred njim kakor ti."

"Jaz?" Rožmarin se je udaril
po prsih. "Videl boš, kako trepe-
čem."

"In grofa," je nadaljeval Ro-
van, "grofa ni dosti pridra; vsak
aristokrat je zmogel vsega, to več
dovolj sem ti razlagal. Homo eni
nulla fides neque religio, bi rekel
Sahust."

"Sama je, zapuščena sredi ne-
varnosti," je vzdignil post in za-
vil oči k profesorjevemu oknom.
"Ubogi angel, nikogar nima ra-
zen naju dveh!"

"Naju dveh?" se je zagrohotal
Rovan. "Kaj sva ji midva in kaj
moreva zanj? Da, če bi lahko
zavdala grofu s svojimi soneti!"

"Molči, begokletnik; življenje
darnjem za njeno rešitev!" je
vzkliknil tovariš zanosno. "Ti ne?"

"Jaz? Kdaj je gledal Rovan
na življenje?" Ogoren ga je po-
meril z očmi ter dodal: "Eh, do-
sti ji zaleže najina daritev."

"Samokres imam", se je nadu-
feval poet! "Pred hišna vrata se
postavim in počakam; ko pride
grof, mu odštemam, kar mu gre,
Sier pa sem bral v romanu, da
vрни zaljubljeni in viteški tek-

meji kockajo med seboj za tako
dožnost; lahko bi tudi vlekla kar-
te ali žveplenke. Hočeš?" je vpra-
šal v negotovim glasom.

"Za to je še časa, bedak. Ne u-
mirati zanj — živeti in delati je
najina stvar; moj sklep je stor-
jen, prijatelj."

Rožmarin je hvaležno pogledal
in ga popadel za rokav:

"Tvoj sklep? Govori, brat, in
svetuj kaj boljšega; jaz sem obu-
pal. Vso noč sem škrtal v blazi-
no ter sklepal račun z življe-
njem," se je povrnil v tragiko,
čuteč, da je treba izmoliti patos
minute. "Ah, da, rešiti jo in žive-
ti še naprej od njene krasote,
če je mogoče! Toda pripravljen
sem."

"Tak molči že, priskuta; romu-
ni so romani, življenje pa življe-
nje — kdor ljubi zares, ga varu-
je, nikar pa da bi kockal zanj.
O najini dolžnosti," je povzel od-
ločno, "seve ni dvoma. Toda uli-
ca me dela nervoznega, in s su-
him grlom ne govorim, ker je že
slovaška velikih idejam. Po-
vabi me v samoto na mokroto."

Rožmarin je nestrpno pokimal
in prešel drobiž.

"V slaščičarno ne maraš? Pred
smrtjo bi si vendar privoščil kos
rumove torte," je vzdignil, bre-
žvekujoč svoj junaški našt.

"Nu, dobro; stopiva k 'Bokalu'."

Dalje prihodnjič.)

Razstava zajcev v Mariboru.

Prvo zajčjerejsko društvo za
Slovenijo v Mariboru priredi dne
5. in 6. avgusta letos v Mariboru
(Jurčičeva ulica 7) veliko razsta-
vo domačih zajcev. Razstava naj
predloži gospodarsko vrednost z
ozirom na uporabo zajčjega mesa
in kožuhovine.

Nov oktobra 1920, 4. glede na tat-
vino krave in vola Marinsku in 5.
z ozirom na tatvino vola Andreju
Milavcu. Državni pravdnik Do-
manec je v svojem govoru poudar-
jal, da je bil 8. marca 1922 Pela-
nov tolovajski tovariš Anton
Zrimsek ravno zaradi tega zloči-
nca, zaradi katerega se je danes
Pelan zagovarjal, obsojen na 12
let težke ječe; Pelan je pa za-
hvaljal, naj ga izročimo Italiji, da
ga bodo sodili tržaški porotniki.

Ponudili smo Pelana italijanskim
oblastem, katere so nam pa nazna-
čile, da ne marajo za njega in da
naj ga mi sodimo.

Po zagovoru dr. Krivica in po
resumeju predsednika porotnega
senata nadsvetnika Pernuša so se
podali porotniki v posvetovalnico.

Sodba: Dosmrtna ječa.

Porotniki so soglasno potrdili 1.
glavno vprašanje glede na zavra-
ten roparski umor, kakor tudi 2.
in 5. glavno vprašanje, ki raz-
pravlja o tatvini gonilnih jer-
menov pri Windischgrätzu in tat-
vini Milavčevega vola in z 10 da
in z 2 ne tatvino Marinskovega vo-
la in krave, zanikali so pa z 9 ne
in s 3 da vprašanje o tatvini 50
kg gonilnih jermenov.

Predsednik porotnega senata,
višji svetnik Pernuš, je razglasil
nato sodbo, s katero se je obsodil
Pelan v dosmrtno ječo. V razlogih
je predsednik poudarjal: Odgo-
varjajoč določilo našega kazens-
skega zakonika, bi se bil moral Pelan
obsoditi na smrt. Ker je pa Pelan
inozemec in ker se je zločin
zgodil v inozemstvu, smo se morali
ozirati na italijanski kazenski za-
kon, kateri določuje za umore ča-
sovine kazni, za kvalificiran umor
pa kazen ječe za vse žive dni.
Pelanov zločin je kot zavraten ro-
parski umor dvakrat kvalificiran
in se je moral obtožene za to ob-
soditi v dosmrtno ječo.

Predsednik nadsvetnika Pernuš
Pelanu: "Ali ste zadovoljni s sod-
bo?"

Pelan je glasno in z veselim gla-
som zaklical: "Zadovoljen sem,
zadovoljen!"

"Ali se ne boste pritožili proti
sodbi?"

"Ne!"

"Ali precej nastopite kazni?"

"Da, precej!"

NA POVRATKU IZ EVROPE.

Te dni se je vrnil iz Evrope Samuel Vauclain, predsednik
Baldwin Locomotive Works v Philadelphiji. V Evropi je natan-
no preštudiral tamošnji železniški sistem. Spremljala ga je njego-
va hči, katero vidite na sliki.

Skrivnost kamenitih krogov pojasnjena.

Angleški starinoslovni urad, ki se je pečal z restavracijo staro-
davnih kamenitih krogov, imenovanih Stonehenge in sicer pod vod-
stvom odličnih arheologov, je razvokar razkril tam dirkališčem o-
stanke velikanskega javnega trga, sledove globokega umetnega je-
zera ter starodavno cesto, ki je vodila preko planjave k svetišču.

Stonehenge je bil edini prostor v Angliji, kjer so se razna plemen-
na lahko sestala, vršila svoje športe ter tržila med seboj s koristnim
blagom in okraski, brez vsake nevarnosti, da se temu ali onemu razbi-
je črepijnos kamenito sekirjo. V trenutku, ko so učenjaci spoznali
resnični značaj dirkališča, ki izgleda popolnoma moderno ter je o-
valne ali jajčaste oblike, in kakorhitro se je razkrilo staro tržišče, je
postalo vse izvanredno jasno.

Mi vemo, da so imela v onih starih davnih časih svetišča ali me-
sta, kjer se je doprinalo žrtve, svoja posebna pravila, katerih si
ni nikdo upal kršiti. To je bil surov, buren čas, ko se je spore pona-
viti uravnavalo s starodavnimi nadomestili moderne avtomatične pi-
štole ali noža. Očividno ni bilo za svetišče ničesar dobrega, če bi
se verniki po svoji lastni volji pobijali na posvečenem prostoru in
vsled tega so si svečeniki rezervirali sami zase pravico pobijanja v
mejah svetišča.

Ko so se verniki zbrali, so vsled tega pustili vse svoje orožje
pri vratih, to je pri uhodu. To je bilo prav tako kot v časih razvoja
našega lastnega zapada, ko so lastniki plesišč, in drugih zabavišč
zahtevali od svojih gostov, da puste svoje pištole in meče pri vr-
tarju.

Ravnotako se je zgodilo tudi v Stonehenge. Ko se je pričel v kože
oblečeni narod zbirati ko verskim obredom, je moral pustiti svoje ka-
menite sekire, loke in sulice ter končno svoje gorjace znanj. Če to-
ga niso storili ter skušali napraviti kraval, so se tega kmalu kesali,
kajti starodavni svečeniki niso bili le telesno kreпки in močno raz-
viti ljudje, temveč so držali v svojih pesteh tudi avtoriteto bogov.

Kakorhitro je bilo torej gotovo, da lahko Stonehenge uveljavl-
svoja pravila glede mira, so pričeli ljudje uvidevati, da je to zelo
dober prostor za trgovino, ki je obstajala takrat le v izmenjavi pro-
duktov ali barantanju.

Če si je v onih dneh pozel kak človek kake stvari, je slednjo
lahko dobil potem enostavnega prerasa, da je razkral črepijno člo-
veka, ki je bil lastnik dotične stvari. To postopanje pa ni ravno po-
peševalo organizirane trgovine. V Stonehenge pa je moral človek ali
kupiti dotično stvar ali pa oditi brez nje. Javni trg je vsled tega
neprestano naraščal krog velikega kamenitega svetišča. Nato so pri-
šle na vrsto igre in različni športi.

Vse to so svečeniki rade volje pospeševali. Brez dvoma so dobili
svoj delež pri dobičkih za varnost, za katero so jamčili.

Tako se je polagoma razvil Stonehenge v mogoče največje je-
kombinirano svetišče, dirkališče in tržišče. V tem pa obstaja cela skriv-
nost Stonehenge-a.

Skozi številna stoletja ni nikdo vedel, kdo so bile one starodavne
roke, ki so dvignile te velikanske skale in zakaj se jih je dvignilo.
Legende so izjavljale, da je bil Stonehenge nekoč svetišče in gotovi
ostanki so jasno pričali, da so se nahajale med obredi, katere se je
vršilo, tudi človeške žrtve. Pozneje, ko je postala znanost obširnejša,
je dokazala, da je bil Stonehenge poleg verskega svetišča tudi astro-
loška in astronomska opazovalnica. Ko je prišel najdaljši dan letu,
takozvani poletni solsticij, je vzhajajoče sonce osvetlilo najprvo na
neki čudni kamen, imenovan Hele ter nato celo os svetlišča do žrtvo-
valnega kamena katerega se je rabilo za doprinalanje človeških žr-
tev. Senci, kateri sta metala dva nadaljna kamena, katere se ime-
nuje sedaj "kamen solsticijev", se je uporabilo v potrjenje astronoms-
kih kalkulacij svečenikov.

Ostalo pa je neznanost, zakaj so si starodavni graditelji izbrali
ravno tako poseben prostor v celi Angliji, da zgrade svoje presenet-
ljivo svetišče in zakaj so ravno sem prihajali vsi verniki. Skrivnost
je bila še nadalje povečana vsled dejstva, da na napravljeni zunanji
kameni Stonehenge-a iz skale, katero je najti na planjavi. Najti pa
je nadaljni krog posamezno stoječih kamenov, izklesanih iz skale,
kot je sploh ni najti v celi Angliji. Najbližji prostor, kjer je bilo mo-
goče zaslediti to skalo, je bila Irska.

Sedaj je pa dokazano, da so ti nenavadni ali inozemski kameni
ostanki dosti starejšega svetišča, zgrajenega pred dvajset do pet-
deset tisoč leti od plemena, ki ni bilo britansko.

Eden izmed angleških starinoslovcev, ki so načelovali delu, je
rekel glede teh razkritij:

— Čeprav izprva ne izgleda kot da bi obstajala tesna zveza med
svetiščem na eni ter tržiščem in dirkališčem na drugi strani, se je
treba spomniti, da je taka disociacija idej moderna iznajdba. V pra-
godovinskih dneh je bil trgovec v večji meri izpostavljen javnim me-
todam ropa kot pa danes. Pogajanja so se pogosto nenadno končala
s tem, ko je močnejši človek posegel po svojem krepelcu.

— Pravgodovinski narod pa je raztegnil na svetišče oni respekt,
katerega se v današnjih dneh ponavadi izkazuje sodiščem. Ljudje v
onih starih časih so se s prav tako veliko umno izgubali konflik-
tom s svojimi svečeniki kot so skušali moderni trgovci izogniti kon-
fliktom z odvetniki. Zakaj bi bilo vsled tega presenetljivo, če so vr-
šili svoje trgovske posle pod zaščito svetišča, kjer je bilo prehlvanje
krvi prepovedano, razven če so ga izvrševali sveti možje sami?

— Dvojna starodavnost Stonehenge-a je samoposebi zadosten

vzrok, da se lahko pričakuje razkritja sledov pravgodovinske trgo-
vske aktivnosti. Ker kažejo takozvani inozemski kameni, da je ob-
stajalo svetišče še pred prihodom gradilcev zunanjega kroga kame-
nov, izdelanih iz domače skale, ni pretirano domnevati, da je bilo
edino zbirališče, varno tudi za stare prebivalce in priseljenke, to
medsebojno posvečeno ozemlje. Promet je vsled tega povsem na-
ravno težil proti Stonehenge-u ter privedel s seboj oživljenje trgo-
vine z bolj oddaljenimi rodovi, ki so poznali varnost dotičnega me-
sta.

— V onih dnevih je stalo vodovje reke Avon očividno višje. Če
je bila stvar taka, je moralo nižjeležeče ozemlje južno-istočno od
Stonehenge-a predstavljati mirno vodovje, ki je bilo zadosti globo-
ko za plave. Transport blaga po vodi je bil v onih časih, ko ceste
sploh niso obstajale, skrajno dobrodošel. Če spravimo skupaj vse
te dokaze, se komaj moremo izogniti sklepu, da je bil Stonehenge
glavna borza onih dni.

Resnična starost Stonehenge-a je seveda nepoznana. Druidi,
svečeniki prvotnih Britancev, so se posluževali Stonehenge-a v zgo-
raj navedene svrhe že najmanj dva tisoč let pred Kristom. To so
bili tudi ljudje, ki so postavili zunanji krog skal.

Takozvani inozemski kameni pa so bili na svojem mestu že
davno pred dnevi Druidov. Postavila jih je tjakaj mogoče kolonija
Afrikancev, ki pa niso bili Egipčani. Najti je namreč spomine na
neko mogočno pomorsko silo v neolitski ali novo-kameniti dobi,
ki je pričela pred pričetkom zgodovine ustanavljati kolonije po
celem tedaj znanem svetu. Dr. Cope Whitehouse iz New Yorka, oči-
dlihi egiptolog, opozarja na pričevanja egiptovskih zapiskov, v ka-
terih se glasi, da je obstajal velik mornariški narod, živč zapadno
od Nila, ki je ogrožal supremacijo Egipta, ko se je slednji nahajal
na višku svoje moči.

Soglasno s teorijo Mr. Whitehouse-a je moral ta narod, kot ve-
lika mornariška sila, pustiti za seboj sledove po celem tedaj dostop-
nem svetu, kamorkoli so priplule njegove ladje. On je mnenja, da
je značilna kamnita zgradba, znana kot Fingall's Cave, na Skot-
skem, povsem jasno človeškega izvora, to je delo človeških rok ter
je mnenja, da je najbrž delo tega pozabljenega afriškega plemena.

Vsled tega je tudi povsem primerno domnevati, da je starejši
del Stonehenge-a stvaritev istega naroda, kajti oba dela pripadaja
že bolj napredovani periodi iste kamnite dobe, z vsem značilnimi
znaki surove veličine. Razkritje nekega svetišča zapadno od Nila,
ki kaže isto tehniko kot je ona Stonehenge-a, potrjuje teorijo, da je
ta mornariška sila, koje obstoj je popolnoma pozabljen, posejala
celo Evropo s svojimi kamnitimi spomeniki.

Gotova stvar je, da so vršili v starodavnih dneh številni stra-
ni prizori v notranjosti velikega kroga. Če so bili oni, ki so polnili
Stonehenge ob dnevih dipk in sejmov varni v kolikor so prišli vpo-
štev njih posvetni sovražniki, je bilo obenem tudi dosti pomilovanja
vrednih nesrečnejev, ki so se z grozo ozirali na prihod teh dni slo-
vesnosti in zabav.

Ti nesrečnejši so obstajali iz človeških žrtev in izven zunanjega
kroga velikega kamenov so našli znanstveniki globoke jame, polne
človeških kosti, ki predstavljajo očividno ostanke človeških žrtev.

Čeprav so bili gotovi obredi starih Druidov izvanredno okrutni,
so bile vendar številne njih ostale verske ceremonije zelo lepe in
nežne. Njih vera je priznavala duhove na zemlji, v rekah in gozdo-
vih in tudi višja božanstva, kot naprimer solnce in luna.

V deželi sladoleda.

Znano je da se razmeroma ni-
ker na svetu ne pouziva toliko
sladoleda kakor ravno v Združe-
nih državah. "Ice Cream" se tu
ne smatra več kot poslaščica, am-
pak kot hrana, ki se pouziva po
leti in po zimi. Po ravno kar iz-
danem poročilu mlekarških izve-
denev v Cornell College of A-
griculture v Ithaca, N. Y., se je
letna produkcija sladoleda skor-
raj podvojila tekom zadnjih de-
set let.

L. 1921 pa se ni izdelalo toliko
sladoleda kolikor l. 1920, prebi-
tek smetane se je brzkone vpora-
bil za maslo. Ceni se, da je l. 1920
prišlo na vsakega prebivalca pov-
prečno 55 običajnih porej za de-
set centov. l. 1921. pa le 46 ta-
kih porej sladoleda.

Skupna produkcija sladoleda v
l. 1920 je znašala skoraj 258 mi-
ljonov galonov, a l. 1921. za 41
milijonov manj. Zanimivo je, da
prva cenitev o produkciji slado-
leda je bila napravljena l. 1911,
katerega leta se je izdelalo v
Združenih Državah le 138 miljo-
nov galonov sladoleda.

ROJAKI NAROČAJTE SE
NA "GLAS NARODA", NAJ-
VEČJI SLOVENSKI DNEV-
NIK V ZDR. DRŽAVAH.

ADVERTISEMENT.

Ako hočete kupiti gotovo farmo,
ali pa neobdelano zemljo za farmo,
ne kupite prej, dokler ne izveste, kako
izborne prilika se vam nudi v
okolici mesta Ashlanda v državi Wis-
consin, kjer je že več kot stovladet
slovenskih in hrvaških farmerjev.
Naslednji, ki kupijo zemljo ali far-
mo od Edward Poppel Company, do-
bo zmernih cenah rodovitno zemljo,
lahke pogoje za odplačevanje zemlje
ali farme za mnogo let in v začetku
denarno pomoč, ki nimajo dosti de-
narija.

Sedaj je najboljši čas v letu za na-
kup zemlje ali farme, kajti sedaj se
lahko na lastne oči preizkusi, kako
zamorejo razna semena roditi v tej
okolici. Pišite čimprej po podrobnosti
o naši zemlji in farmah ter po naš
zemljevid slovenskih in hrvaških na-
selbin v okolici Ashlanda.

Mr. Edward Poppel prodaja farme
v okolici Ashlanda že trinalst let.
Vsak slovenski in hrvaški farmer v
okolici Ashlanda, da dobro pozna, ker
so skoraj vsi Slovenci in Hrvatje ku-
pili farmo z njegovim posredovanjem.
Več Slovencev in Hrvatov se je na-
selilo na farme v tej okolici že pred
desetimi ali več leti. Če se odločite,
odgovoriti si farme v Ashland, vas bo-
mo peljali k vašim rojakom, da si
ogledate tudi njihove farme ter da
vam oni povedo, kako je na farmah
v tej okolici, predno se odločite kupi-
ti tukaj farmo.

Naš urad ali office se nahaja v
istem posloju kot Ashland National
Bank, vsledčar hotele lahko dobili
naš urad, ko pridete v Ashland.

Pišite za podrobnosti na naslov:—

Edward Poppel Company
Dept. 11 Ashland, Wis.

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po odredbi finančnega ministrstva v Jugoslaviji je sedaj
tam bankam pod kaznijo prepovedano izplačevati čke in naka-
zila v ameriških dolarjih.

Izjemno pa še vedno lahko izplačujemo ameriške dolarje
strankam, ki imajo potovati v Ameriko proti predložitvi vizirane
potnega lista v uradu JADRANSKE BANKE v Ljubljani ali v
Zagrebu.

Vsak tak potnik, ki ima plačati polni vožnji listek, zamore
dobiti v ameriskem denarju protivrednost od tri tisoč frankov,
to je približno dvesto petdeset dolarjev.

V AVSTRIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU pa še
vedno lahko brez ovir vsakemu izplačamo ameriške dolarje.

Na nakaznici ali naročilnem listu naj bo vidno napisano, kje
se bo potnik zglasil s potnim listom za sprejema dolarjev, v uradu
JADRANSKE BANKE v Ljubljani ali Zagrebu.

Poleg zneska, ki naj se izplača v ameriskem denarju, se nam mora
poslati tudi za poštnino in druge stroške kakor sledi:

Za izplačila do \$10.— po 50 centov, za izplačila od \$10.— do \$50.—
po \$1.—, za izplačila, ki presegajo znesek \$50.— po 2 centa od vsa-
kega dolarja ali po \$2.— od sto.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa
New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Tri leta.

Novela. — Ruski spisal Antov Čehov.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

20

(Nadaljevanje.)

Tako Jarčev kot Kostja sta bila rojena v Moskvi ter sta ljubila to mesto ter ga predstavljala vsakemu drugemu. Oba sta bila priprava, da je Moskva značilno mesto in da je Rusija značilna dežela. Na Krimu, v Kavkazu ali inozemstvu sta se čutila neudobnim in slabe volje in domnevala sta, da je sivo moskovsko podnebje zelo prijetno in zdravo. Kadar je udarjal dež ob šipe ter se je zgodaj stemnilo, kadar so židovi cerkva in hiš izgledali kot sive lise, ob dnevi, ko človek ne ve, kaj bi nataknil nase, kadar gre iz hiše, — takrat sta bila prijetno dirjena.

V bližini postaja sta končno vzela izvoščeka. — V resnici bi bilo čedno napisati zgodovinsko igro, — je rekel Jarčev, — a ne glede Ljapunovih ali Godunovov, temveč iz časov Jaroslava ali Monomaha. Jaz sovražim vse zgodovinske igre, z izjemo monologa Pimenova.

V bližini Dmitrovke sta se prijatelja ločila in Jarčev je odšel v svoje stanovanje na Nikitski cesti. Sedel je napol dremaje ter razmišljal o snovi, katero naj izbere za svojo igro. Naenkrat pa se mu je zdelo, da čuje velikanski šum in kliese v nekem nepoznanem jeziku, ki je bil mogoče oni Kalmukov. Videl je vas, zavito v plamen in v bližini gozdove, pokrite s snegom ter blesteče se v svitu ognja. Vse to je videl popolnoma natančno ter tudi divje moše na konjih, ki so dirjali semintja.

— Polovei, — si je mislil Jarčev.

Eden teh divjakov, strašen starec, z okrvavelim obrazom, je privezal na svoje sedlo deklico, ki je imela beli obraz Rusinje. Ta deklica je zrla žalostno, proseče.

Jarčev je vrgel glavo nazaj ter se prebudil.

— Moja prijateljica, moja draga prijateljica, — je šepetal.

Ko je plačal vozniaka ter odšel po stopnicah navzgor, se ni mogel otrestit svoje zasplosti. Videl je še vedno vas v plamenih, gozd in deklico, privezano na sedlo starca.

Ko je končno prišel v svojo sobo, je že napočilo jutro. Dve sveči sta goreli na klavirju. Na zofi pa je ležala Polina Razsudin, oblečena v črno obleko ter s časopisom v roki. Morala je brez dvoma igrati pozno v noč ter čakati na Jarčeva, da pride domov, a ker ga ni bilo od nikoder, je najbrž legla na zozo ter zaspala.

— Izmučena je, — si je mislil Jarčev.

Skrbno je vzel iz njenih rok časopis ter jo pokril z odejo. Ugasnil je sveči ter odšel v svojo spalnico. Ko je lezel v posteljo, je še vedno mislil na svojo zgodovinsko igro.

Dva dni pozneje se je oglašil pri njem Laptev za trenutek ter mu povedal, da je Lida zbolela na difterijo in da sta Julija Sergejevna in mala Olga naleteli na njo. Pet dni pozneje pa je prišla novica, da sta Lida in Julija okrevale, da pa je dete umrlo in da so Laptevi zapustili svojo vilo v Soloniki ter pohiteli nazaj v Moskvo.

XIII.

Laptev je postalo skrajno mučno ostajati dolgo časa doma. Njegova žena je bila neprestano z doma ter izjavljala, da mora skrbeti za obe deklici, a Laptev je vedel, da ne hodi tjakaj v namenu, da poučuje deklici, temveč da joku v sobi Kostje. Prišel je deveti dan, nato dvajseti in nato štirideseti, a še vedno je moral hoditi na pokopališče, da posluša rekvijem. Noč in dan se je mučil z mislimi na onega nesrečnega otroka ter skušal potolažiti svojo ženo z vsakovrstnimi vsakdanjimi tlačenjami. Le redkokdaj je šel v skladišče ter prejel večino svojega časa z dobrimi deli. Poslužil se je najmanjšega izgovora, da je mogel ostati celi dan z doma. V zadnjem času je nameraval oditi v inozemstvo ter študirati tam nočna pribežališča, kajti ta ideja ga je sedaj zopet zanimala.

Bilo je nekega jesenskega dne, Julija je ravno odšla k Lidi in Sasi, da joku, dočim je ležal Laptev na zofi v študijski sobi ter razmišljal, kam naj gre. Ravno v istem trenutku je objavil Pjotr Polino Razsudin, Laptev je bil vzradošen. Skočil je pokonec ter šel, da sprejme nepričakovano obiskovalko, ki je bila nekoč njegova najbolj tesna prijateljica, na katero pa je v zadnjem času skoro pozabil. Ni se izpremenila niti za las od onega večera, ko jo je zadnjikrat videl ter bila prav taka kot vedno.

— Polina, — je rekel ter ji pomolil nasproti obe roki. — Kako presenečenje. Če bi le vedela, kako me veseli videti te! Vstopi.

Polina ga je pozdravila in ne da bi odložila svojo suknjo in klobuk, je odšla v študijsko sobo.

— Prišla sem k tebi le za eno minuto, — je rekla. — Jaz nimam časa, da bi govorila neumnosti. Sedi in poslušaj. Meni je vseeno, če bi veseli videti me ali ne, kajti jaz se ne brigam niti malo za milostne pozornosti vas, vladarjev stvarstva. Jaz sem prišla k tebi le radi tega, ker sem bila že na petih drugih mestih, a povsod za dela na odklonitve, čeprav je to zaveda, katere ni mogoče preložiti. Poslušaj, — je nadaljevala ter mu zrla v oči. — Pet dijakov moje ga znanstva, ki so topi in neinteligentni ter obenem tudi revni, je porabil plačati pristojbine in sedaj so jih izključili z vseučilišča. Ti si bogat in tvoja dolžnost je iti naravnost na vseučilišče ter plačati zanje.

— Ž veseljem, Polina.

— Tukaj so njih imena, — je rekla Polina ter mu izročila listek. — Pojdi takoj. Dosti časa boš imel potem, da uživaš svojo domačo srečo.

V tem trenutku je bilo čuti neki ropot pri vratih, ki so vodila v sprejemnico. Najbrž je bil domači pes. Polina je postala rdeča ter skočila pokonec.

— Tvoja Dulejina priskočuje, — je rekla. — To je strašno.

Laptev je bil razžaljen vspricho te žalitve Julije. — Nje ni tukaj. Pri deklicah je, — je rekel. — Ne govori o njej na tak način. Najino dete je mrtvo in ona tuguje za njim.

— Lahko jo potolažiš, — je odvrnila Polina ter zopet sedla. — Imela bo dvanajst nadaljnjih otrok. Ni ti treba dosti pameti, da spravljaš otroke na svet.

Laptev se je spomnil, da je čul to ali nekaj sličnega za pogosto v onih starih dneh in to je vzbudilo v njem spomin na romantiko preteklosti, na dni, ko je bil sam, mlad ter je domneval, da lahko stori kar hoče, ko ni imel še niti ljubezni do svoje žene, niti spomina na svojega deteta.

— Pojdiva skupaj, — je rekel.

Ko sta dospela na vseučilišče, je Polina počakala pri vratih, do-

ADVERTISEMENT

Električne veternice

V vročini zaostaja produkcija. Električna vetrnica ali izžrpalna vetrnica, postavljena na primeren kraj bo ohladila zrak, da se bo delo nadaljevalo skoraj brez prestopa.

Vetrnice so sedaj razstavljene v naših izložbah. Lahko pa dobite tudi iz našega Power Bureau brezplačno navodilo, kako lahko napravite vaše delavnice bolj udobne.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Podružnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave na udobnost, občinstva.

20 Norfolk St
10 Irving Place124 West 42d St
151 East 86th St
15 East 125th St362 East 149th St
555 Tremont Ave

čim je šel Laptev v urad. Kmalu se je vrnil ter izročil Polini pet potrdil.

— Kam greš sedaj? — je vprašal Polino.

— K Jarčevu.

— Jaz pojdem s teboj.

— Motil ga boš pri pisanju.

— Ne, zagotavljam ti, ne bom ga motil, — je rekel ter se ozrl vanjo proseče.

Polina je imela na glavi črn klobuk s črnim trakom, kot da žaluje ter kratko oguljeno suknjo, od katere so mahali žepi proč. Njen nos je izgledal daljši kot ponavadi in v njenem licu ni bilo kapljice krvi, kljub hudemu mrazu.

Laptev je rad hodil z njo, storil vsi, kar mu je ukazala ter poslušal njeno godranje. Šel je naprej ter razmišljal, kaka velika notranja sila mora tičati v tej ženski, ki je bila mikavna, čeprav je bila grda, robata, nemirna, vedno slabo oblečena ter razkušana.

Sta sta v stanovanje Jarčeva skozi kuhinjo, kjer sta našla kuharico, staro majhno žensko s sivimi lasmi. Bila je v zadregi ter rekla s sladkim usmevom:

— Prosim, vstopite.

Jarčeva na bilo doma, Polina je sedla za klavir ter pričela igrati neko težko etido. Rekla je Laptevu, da je na sme motiti. Radi tega je pričel listati v neki knjigi.

(Dalje prihodnjic.)

Poroka

Cerkovnikov Tonček in Robidova Mica sta bila ženin in nevesta. Včeraj so ju oklicali v tretje in danes ob desetih se bo vršila poroka.

Ura je odbila šele devet, vendar je tuhtam stopila marsikatera mladenka na prag ter zvedavo zrla proti vaški cerkvi, ali se že bližajo svatje.

Da ob takih prilikah poročena mnogo kritizirajo, opravljajo in obrekujejo, se je začel danes stekati ter krenil naravnost pod vaški zvoni, da zadostno napase svojo radovednost in da si obrusi jezike nad novoporočencema.

Končno je vendarle napočil željeni čas. Iz rodne hiše, oddaljene par streljajev od cerkve, je stopila nevesta Mica ter se v družbi brata in sestre bližala cerkvi.

Bila je čednega ter zelo resnega obraza. Črna svileni obleka, snobnolence na glavi — vse to ji je čudovito lepo pristajalo. Zrla je v tla, kakor bi hotela prikri ti objokane oči.

Ko so dospeli do cerkovnikovega stanovanja tik cerkve, je pristopil tudi ženin Tonček. Tudi on je bil čedno opravljen, na prsih pa je imel belorudeč šopek.

Druga za drugo se napotijo v cerkev, seveda ne toliko iz pobožnosti kakor iz radovednosti.

Kmalu za tem pa pridrida doli iz Ljubljane izvožek z iskrim konjičem in lepo kočijo teh obstanke po naročilu ženinem pred cerkvijo. Odpeljal hode namreč nevporočena v Ljubljano, od tam pa pojdeti z vlakom na ženitovanjsko potovanje.

Ko mine cerkveni obred, stopita iz cerkve najprej nevestin brat in sestra kot drug in družica, za njima pa prideta roko v roko ženin in nevesta. Tiha sreča jima stje z obrazov.

Takoj za tem pa planejo iz cerkve ljubezne nevestine "prijateljice", gnetejo se okrog novoporočencev ter jima z neizmerne sladkimi besedami čestitajo in voščijo vse najboljše.

"Oj, Mica, veselil se tvoje sreče!" govori jej živahno Mihova Malika. "Bolje ti bo, kakor ne

Lic je bil rudečih kakor roža, oči živih, skratka — Tonček je bil izredno lep mladenič.

Odkorakali so v cerkev.

Sedaj je zašumelo pod zvonicom kakor v panju.

"Joj, ali ste jo videle, kako se je prevzetno držala, kakor bi bila ona prva, ki je postala nevesta," tako klepeče Letnarjeva Polona.

"Pa kako je bil Tonček gzdav? Kakor bi hotel vsemu svetu pokazati, da je priženil tisočake," modruje mati Mehačka.

"I, meni se pa to čudno zdi," hiti Mihova Malika, "da ga je Mica hotela. Ona ima gotovo tri kosečke in marsikak posestnik ji je ponujal roko v zakon, toda vsakemu je odrekla. Na, tega pa gre jemati, ko še svoje hiše nima."

"Ej, pa da bi že vsaj cerkovnik ne bil! Vsem gospodom se bosta morala klanjati, hlapecj bosta vse žive dni," pripoveduje Degljeva.

"Cerkev bo morala pometati," "Spovednico bo pomivala," "Pajčevine bo ometala, brrr—"

"Ej, pa tale Tonček še prav nič trden ni," ropota Radečkova Mica. "Lansko leto je vedno hodil okrog zdravnikov."

"Jaz bi ga že ne hotela," pravi Suštarjeva Franica, o kateri je bilo splošno znano, da ji je ženin Tonček že od nekdaj prav posebno všeč.

Kdó ve, kaj bi bile še vse nagromadile na ubogi žrtvi, da se niso oglašili zvonovi in oznanili, da se je pričelo cerkveno opravilo.

Druga za drugo se napotijo v cerkev, seveda ne toliko iz pobožnosti kakor iz radovednosti.

Kmalu za tem pa pridrida doli iz Ljubljane izvožek z iskrim konjičem in lepo kočijo teh obstanke po naročilu ženinem pred cerkvijo. Odpeljal hode namreč nevporočena v Ljubljano, od tam pa pojdeti z vlakom na ženitovanjsko potovanje.

Ko mine cerkveni obred, stopita iz cerkve najprej nevestin brat in sestra kot drug in družica, za njima pa prideta roko v roko ženin in nevesta. Tiha sreča jima stje z obrazov.

Takoj za tem pa planejo iz cerkve ljubezne nevestine "prijateljice", gnetejo se okrog novoporočencev ter jima z neizmerne sladkimi besedami čestitajo in voščijo vse najboljše.

"Oj, Mica, veselil se tvoje sreče!" govori jej živahno Mihova Malika. "Bolje ti bo, kakor ne

vem na kakšnem gruntu, cerkovniška služba tukaj v St. Vidu ne-se lepe denarce. Poleg vsega tega se ti pa ne bo treba peči po cele dneve na soncu."

"Toča ti ne bo pobila," hiti Degljeva.

"Suša tudi ne uničila," skoraj kriči mati Mehačka.

"Gospa bo," kima Letnarjeva Polona.

"Oh, Tonček," zaropota Radečkova Mica, "lahko si vesel. — Tvoja Mica je vredna zatega denarja, četudi bi ne imela nobenega krajcarja."

"Bog vama daj srečo!" vzdihne Suštarjeva Franica.

"Da, da, Bog vama daj srečo!" kriče vse navskriž.

Nevesta ni mogla vsem odgovorjati, če bi tudi hotela. Nalanko in komaj vidno je prikimovala. A še manj se je menil za njih čestitke ženin. Parkrat mu je zalgal krog usten zaničljiv posmeh, češ, poznam vas, hinavke! Tembolj pa se je trudil, da je čimprej prišel z nevesto do kočije. Ko sedeta vanjo, skoči izvožek na kozla, nakar oddirja čili konjič po bliskovo proti beli Ljubljani.

Sedaj so zborovalke pod zvonicom hitro spremenile svoje obraze in svoje besede. Med glasnim šumom, ki je nastal med njimi, so se čuli vzliki:

"Hm, s kočijo se vozita, na starost bosta pa peš hodila!"

"Oj ti prevzetnost!"

"Pa prepirla se bosta. Dobro sem videla, ko je ženin gredoč iz cerkve stopil čez cerkven prag z levo nogo naprej. To pomeni kreg in prepir!"

"Ne bosta srečna, ne!"

Ura v zvoniku je odbila enajst ter opomnila klepetulje, da je čas pripravljati kosilo. Razšle so se vsaka na svoj dom.

Prorokovanje klepetavah jezelenje pa se ni izpolnilo. Tonček živi s svojo žensko zelo srečno in zadovoljno in Mica ni kar nič žal, da je vzela cerkovnika Tončka.

KAKO RAZOROŽUJE JAPONSKA VLADA

Presenetljive novice so prišle iz dežele Mikada, ki vedno trdi, da je miroljubna.

Washington, D. C., 29. junija. Vse kaže, da si je ustvarila Japonska svojo lastno idejo glede razoroženja na morju, kot je bilo določeno potom dogovora med petimi velesilami, kajti soglasno z najnovejšimi informacijami, katere je dobil monarški departement, grade Japonci večje število ladijskih razredov, kojih obsega se ni omejilo potom dogovora kot vse ostale velesile, ki so podpisale pogodbo. Ti ladijski tipi so lahke križarke, rušilec in podmorski čolni. V celem je nameravala zgraditi Japonska iz teh razredov 140 skupin ali enot, ki bodo imele veliko večjo tonažo kot pa 164,796 ton, ki so dovoljene Japonski soglasno z dogovorom.

Japonska gradi 52 podmorskih čolnov, glede kojih tonaže ni ničesar znanega, vendar pa bodo znašali skupaj pač približno 50 tisoč ton. V celem bodo imele te nove bojne ladje približno 210 tisoč ton. To je dosti več kot pa je dovoljeno Japonski na temelju 5-5-2 razmerja in častniki zvezne mornarice so mnenja, da bi morale Združene države zgraditi več takih ladij, da ohranijo razmerje. Zaenkrat imajo Združene države v tem oziru prednost radi rušilev, katere se je zgradilo tekem vojne, a japonski program bo dal Japonski v teku par let bolj ugodno pozicijo.

Združene države grade v sedanjem času deset lahkih križark ter so ohranile dne 12. junija dvanajst križark, katerih se ni vrlo med staro šaro. Vsed tega bo imela Japonska 33 lahkih križark napram 22 Združenih držav. Če bi se izvedlo razmerje petih do treh, bi bile Združene države upravičene do tri in petdeset križark, če bi izvedla Japonska svoj program, da zgradi v celem tri in trideset križark.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

KRETANJE PARNIKOV

Kdaj približno odplujejo iz New Yorka.

HOMERIC	1. julija	Cherbourg	LAPLAND	22. julija	Cherbourg
SAXONIA	1. julija	Hamburg	ANDANIA	22. julija	Cherbourg
PR. MATOIKKA	1. julija	Bremen	ROTTENDAM	22. julija	Boulogne
ANTONIA	1. julija	Bremen	HOMERIC	22. julija	Cherbourg
FINLAND	1. julija	Cherbourg	LAFAYETTE	22. julija	Havre
PRES. ARTHUR	1. julija	Bremen	OROSEA	22. julija	Hamburg
LA LORRAINE	1. julija	Havre	HUDSON	22. julija	Bremen
FINLAND	1. julija	Cherbourg	RESOLUT	22. julija	Hamburg
AQUITANIA	1. julija	Cherbourg	MONGOLIA	22. julija	Hamburg
TUSCANIA	1. julija	Genoa	FRANCE	22. julija	Havre
MANCHURIA	1. julija	Hamburg	P. VAN BUREN	22. julija	Cherbourg
PARIS	1. julija	Havre	CARONIA	22. julija	Cherbourg
SEYDLITZ	1. julija	Bremen	MAJESTIC	22. julija	Cherbourg
MANCHURIA	1. julija	Hamburg	RYNDAM	22. julija	Boulogne
P. GARFIELD	1. julija	Cherbourg	VANDYCK	22. julija	Hamburg
CONTE ROSSO	1. julija	Genoa	AMERICA	22. julija	Cherbourg
ROCHAMBEAU	1. julija	Havre	AQUITANIA	1. avg.	Cherbourg
MAJESTIC	1. julija	Cherbourg	PARIS	2. avg.	Havre
ORDIN	1. julija	Cherbourg	YORK	2. avg.	Bremen
PRES. TAFT	1. julija	Cherbourg	MINNEKAHA	2. avg.	Hamburg
N. AMSTERDAM	1. julija	Boulogne	PRES. POLK	3. avg.	Hamburg
PRES. WILSON	1. julija	Trat	SAXONIA	3. avg.	Hamburg
ZEELAND	1. julija	Cherbourg	FINLAND	5. avg.	Cherbourg
OPROSA	1. julija	Cherbourg	CRETIC	5. avg.	Genoa
PAUL	1. julija	Hamburg	BERENGARIA	5. avg.	Cherbourg
RELIANCE	1. julija	Hamburg	RELIANCE	5. avg.	Cherbourg
BERENGARIA	1. julija	Cherbourg	P. GARFIELD	9. avg.	Cherbourg
JAUBAN	1. julija	Hamburg	MANCHURIA	9. avg.	Hamburg
OLYMPIC	1. julija	Hamburg	SELVEDERE	10. avg.	Trat
PRES. MONROE	1. julija	Cherbourg	LA SAVOIE	10. avg.	Havre
MOORDAM	1. julija	Boulogne	ZEELAND	12. avg.	Cherbourg
LA SAVOIE	1. julija	Havre	PRES. TAFT	12. avg.	Cherbourg
G. WASHINGTON	1. julija	Cherbourg	SEYDLITZ	16. avg.	Bremen
MAURENTIA	1. julija	Cherbourg	LAFAYETTE	16. avg.	Havre
ARGENTINA	1. julija	Trat	KROONLAND	19. avg.	Cherbourg
KROONLAND	1. julija	Cherbourg	PARIS	19. avg.	Havre
MOORDAM	1. julija	Bremen	PRES. WILSON	26. avg.	Trat
PRES. ADAMS	1. julija	Cherbourg	LAPLAND	26. avg.	Cherbourg
CHICAGO	20. julija	Havre	ARABIC	29. avg.	Genoa
SUSQUEHANNA	20. julija	Bremen	HANOVER	30. avg.	Bremen

ADVERTISEMENT.

Smrt solčavskega puščavnika.

V Solčavi je nedavno umrl 86-letni starček, ki je bil zanimiv original. Naučil se je sam čitati in pisati ter precej dobro tudi nemščine in latinščine. Prebival je doli časa v neki skalni votlini, kjer je imel tudi kemični in zdravniški "laboratorij". Ko mu je bil nekoč v njegovi odsotnosti uničen njegov laboratorij, se je preselil v neko bajto ob žilivu Savinje in Jezere. Bil je zelo nezaupljiv, zlasti se proti tujcem. Kakor se poroča "Taborni", je svojo smrt ponovno prerokoval popolnoma zanesljivo pred letom dni in tudi tik pred smrtjo, ki jo je napovedal "čez tri dni", kar se je tudi izpolnilo. Enako je še prerokoval smrt svojih oglešeli ženi. In res! Ob tednu po njegovi smrti so našli utopljeno tudi njegovo ženo. Župnik je temu originalu odklepal cerkven pogreb, ker ga mož ni poklical za zadnjo uro in ker baje že več let ni bil pri spovedi. Pokopali so ga po krščanski solčavski kmetje na blagoslovljenem pokopališču in to kljub župnikovi prepovedi.

Kmetijska podružnica v Ljubljani, ki se je organizirala v zadnjem času, hoče po svojih močeh vplivati na izboljšanje gospodarskih prilik v območju ljubljanske občine. V ta namen želi podpirati pred vsem vrtnarstvo, ker je ta stroka v Ljubljani najbolj zastopana. Posestnikom vrtnarstva danes pripravljamo moči za obrezovanje in cepljenje drevev in trt, za cepljenje vrtnic, za zveplanje in skropljenje trt in za razna druga vrtnarska dela. Podružnica hoče tem nedostatkom pomagati na ta način, da nastavi sposobnega vrtnarskega pomočnika, oziroma vrtnarja, ki bo pripravljen strankam opravljati potrebna dela proti doloeni plači. Ker mora ta pomočnik toliko zaslužiti, da se lahko preživlja, je seveda od mestnih strank odvisno, ali ga bodo s potrebnimi deli zadostno podprle ali ne. Od teh pripravnosti bo odvisno, ali bo mogoče nastaviti takega pomočnika ali ne.

Vlom v Ljubljani.

Tatovi so vlomili v podstrešno shrambo hišna št. 4 na Gosposvetški cesti ter odnesli iz zaprtih kovčkov profesorja F. J. več obleke in perila, med drugim črno moško zimsko suknjo in ženski zimski plašč iz fine kožuškovine v skupni vrednosti okoli 50.000 K.

ADVERTISEMENT.

H. H. VON SCHLICK možak, ki pomaga zdraviti bolnike.

Fred dvajsetimi leti sem povedal belorikom, da bo moj Bolgarski Krvni Čaj pomagati zdraviti strupe iz ledic, osladiti žolčice in črvice, čistiti in obogatiti kri.

Povedal sem, da bo moj Bolgarski Krvni Čaj vzel vroč pred počitkom, pomagati odpraviti hude prehlade ter zastrupitve, tudi pred influence in pljučnico. Danes uporabljajo milijoni Bolgarski Krvni Čaj kot svoje priljubljeno domače zdravilo.